

OSZTÁLY	ÉRTÉK	ÉVI SZÁM
AXIV	1	45

509. szám.

T Ö R V É N Y J A V A S L A T

a m.kir. szabadalmi bíróság biráinak és hivatalnokainak
felelősségéről.

/Előzetes tárgyalás és jelentéstétel céljából kiadatott a képviselőház
közgazdasági és közlekedésügyi, valamint igazságügyi bizottságának./

1. §.

Azokat a jogszabályokat, amelyek a bírák és bírósági hivatal-
nokok felelősségéről rendelkeznek, a m.kir. szabadalmi bíróság elnöké-
re, alelnökére, bíráira és hivatalnokaira a jelen törvényben meghatáro-
zott eltérésekkel kell alkalmazni.

2. §.

A fegyelmi biráskodás szempontjából a m.kir. szabadalmi bíró-
ság elnöke a budapesti kir. törvényszék elnökével, alelnöke a budapesti
kir. törvényszék másodelnökével, bírája a budapesti kir. törvényszék
birájával, hivatalnoka a kir. törvényszék hivatalnokával esik egy
tekintet alá.

3. §.

A m.kir. szabadalmi bíróság hivatalnoka felett a fegyelmi
biráskodást elsőfokon a m.kir. szabadalmi bíróság fegyelmi bírósága
három tagból álló tanácsban gyakorolja. A tanács elnöke a m.kir. sza-
badalmi bíróság elnöke vagy alelnöke, akadályoztatásuk esetében he-
lyettesük, két tagja pedig a m.kir. szabadalmi bíróság két bírája.

E tanács két tagját, valamint akadályoztatásuk esetére két
póttagot a m.kir. szabadalmi bíróságnak minden év elején tartandó
teljes ülésében kell egy év tartamára sorshuzás útján kijelölni.

Jegyzőt a bíróság elnöke rendel ki.

A közvádoló tennivalóit a budapesti kir. ügyészség látja el.

Vizsgálat elrendelése esetében annak teljesítésére a m. Kir. szabadalmi bíróság egyik bíróját kell kiküldeni.

A felebbviteli biráskodást a budapesti kir. ítélőtábla fegyelmi bírósága gyakorolja.

4. §.

A fegyelmi bíróság határozatait a kereskedelemügyi miniszterrel közli.

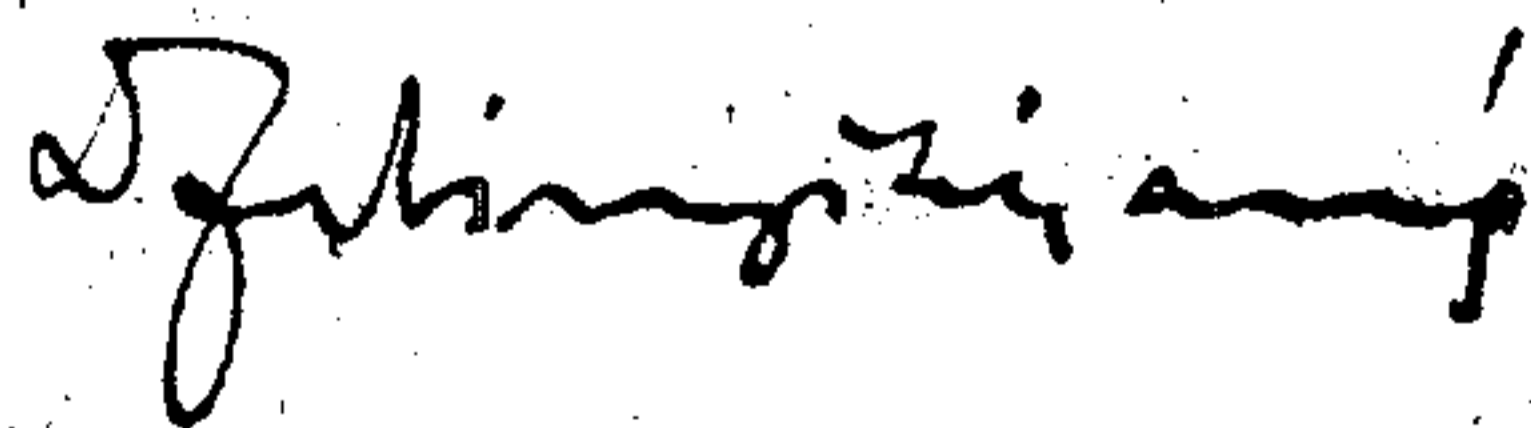
A m.kir. szabadalmi bíróság elnöke a fegyelmi biráskodásra kisorsoltak névjegyzékét haladéktalanul megküldi a kereskedelemügyi miniszternek.

5. §.

Ez a törvény kihirdetésének napján lép életbe s azt a kereskedelemügyi miniszter az igazságügyminiszterrel egyetértve hajtja végre.

A már folyamatban levő ügyekben az elsőfoku eljárást az eddig érvényes szabályok szerint kell befejezni, a másodfoku eljárásra azonban ezekben az ügyekben is a jelen törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapesten, 1933. évi március hó 9-én.

m.kir. kereskedelemügyi miniszter.

A MAGYAR ORSZÁGGYÜLÉS KÉPVISELŐHÁZA	
ÉRKEZETT: 1933. MÁRCZIUS 11.	
791	meil.
E. H. B.	

Általános indokolás.

A találmányi szabadalmakról szóló 1895:XXXVII.t.c.23. §-a szabadalmi hatóságokként a szabadalmi hivatalt és a szabadalmi tanácsot határozta meg. E hatóságok közül a szabadalmi hivatal,- bár annak birói képesítésű tagjai is voltak /24.§./ s a hivatal birói osztályában sajátlagos bírósági működést fejtett ki /: a szabadalom megvonása stb. iránti keresetekben ítéleteket hozott 38. §.:/ - fegyelmi szempontból nem esett a rendes bíróságokkal egy tekintet alá, birói és műszaki képesítésű tagjaira, valamint hivatalnokaira egyaránt az id. törvény 28. §-a alapján kibocsátott 733/1896. K.M.eln.rendelet /: a szabadalmi hivatal szervezeti és ügyviteli szabályzata:/ 63-66 §-aiban szabályozott fegyelmi eljárás rendelkezései voltak irányadók.

E rendelet hivatkozott §-aiból kitűnik, hogy a szabadalmi hivatal elnöke és alelnöke ügyeiben a fegyelmi joghatóságot a szabadalmi tanácsból alakított, végérvényesen határozó fegyelmi bíróság gyakorolta, többi tagjai és hivatalnokai felett pedig elsőfokon a hivatal kebelében alkotott 5 tagú fegyelmi bíróság. A másodfoku eljárás, a hivatal birói tagjaira és hivatalnokaira nézve már nem volt egységes, mert amíg a birói tagok fegyelmi ügyeiben hozott határozatokat a szabadalmi tanácsból alakított fegyelmi bírósághoz, addig a hivatalnokokra nézve a m.kir. kereskedelemügyi miniszterhez lehetett felebbvinni.

E rendelettel a szabadalmi hivatal birói tagjai fegyelmi ügyeinek bírósági elbírálása az eljárás egész folyamán biztosítva volt, a hivatalnokoké pedig az elsőfoku eljárásban.

/A hivatalnokokra vonatkozó fegyelmi eljárásnak különös sajáttsága az, hogy elsőfoku hatósága 5 tagu birói tanács, másodfoku hatósága pedig egy egyszemélyü közigazgatási hatóság: a m.kir.kereskedelmi miniszter/.

Bár a kifejtettek értelmében a fegyelmi eljárásnak tulajdonzó részében birói eljárás természete volt, az eljárás elrendelése közigazgatási funkcióként jelentkezett. Az említett rendelet 65. §-a ugyanis kimondja, hogy "az eljárás megindításának alapját" "a kereskedelemügyi m.kir. miniszternek a fegyelmi bírósághoz intézett rendelete képezi."

Tekintettel arra, hogy a szabadalmi hivatal nem csupán birói képesítésü tagokból is állott, hanem jellegzetesen bírósági működést is végzett,- államjogunk alapvető elvei figyelembevételével feltétlenül számot tarthatott arra, hogy fegyelmi ügyeire nézve a rendes bíróságokkal egyenlő elbánásban részesüljön.

A modern és helyes célkitűzésü bíraskodásnak elengedhetetlen követelménye a birói függetlenség, amelynek egyik igen kiváló biztosítéka a törvénnyel szabályozott, különös fegyelmi jog.

Az előismertetett rendelkezésekből kétségtelen, hogy a szabadalmi hivatal tagjainak függetlensége nem részesült olyan mértékü biztosításban, mint a rendes bíróságok tagjaié. Erre nézve kiemelem a következőket:

A rendes bíróságokra vonatkozó fegyelmi eljárás az 1871: VIII.t.c.-ben - a birói függetlenség alkotmánybiztosítéki jellegé-

nek megfelelően törvényileg nyert szabályozást; az így megállapított fegyelmi eljárás a biróság hivatalnokaira is /:idézett törvény 31-33 §§./ irányadó; az eljárás megindítása is birói kézben van /:39.§./ s az eljárás pártatlansága az által is biztosítást nyer, hogy az elsőfokon eljáró bírák fegyelmi ügyeiben kizárólag felsőbb bíróság gyakorolhatja a fegyelmi joghatóságot.

A fegyelmi ítélkezés pártatlanságának teljes és intézményes biztosításához tartozik, hogy a fegyelmi bíróság tagjai még tudat alatt se lehessenek elfogultak. Ennek elérése tökéletesebbnek ígérkezik akkor, ha a fegyelmi bíróság felsőbb bíróságnál s nem annál a bíróságnál alakul, amely bíróságtól a fegyelmi ügy vádlottja kikerül.

A szabadalmi hivatal bíráinak és hivatalnokainak a fentiekben vázolt helyzetén nem változtatott az 1089/1898. K.M. eln.sz. rendelet, mely a 733/896. K.M. eln.sz. rendelet 66. §-ának a kezelőszemélyzetre és szolgákra vonatkozó részét hatályon kívül helyezte s a nevezettekre vonatkozó fegyelmi eljárást szabályozta. Ez a rendelet a fentebb ismertetett rendelkezésektől csupán annyi eltérést mutat, hogy a kezelőszemélyzet ügyeiben a fegyelmi eljárás elrendelésének vagy mellőzésének jogával a miniszter mellett a szabadalmi hivatal fegyelmi bíróságát is felruhazza /:4., 5.§./ s hogy a hivatalvesztést kimondó ítéletet a miniszter felelősség nélkül is megváltoztathatja.

Ezzel szemben az 1920:XXXV.t.c. már nevezetes haladást mutat. E törvény a szabadalmi hatóságokat elnevezésükben is bíróságokká teszi, mikor 3. §-ában az 1895.évi XXXVII.törvénycikket módosítva kimondja, hogy "Szabadalmi hatóságok:

- 1./ a Szabadalmi Bíróság,
- 2./ a Szabadalmi Felsőbíróság,"

továbbá, hogy a törvényekben és rendeletekben a "Szabadalmi hivatal" és "Szabadalmi tanács" helyett szabadalmi bíróságot és szabadalmi felsőbbiróságot kell érteni. Még lényegesebb a 4. §. utolsó bekezdésének rendelkezése, mely így szól: "A szabadalmi bíróság elnökére, alelnökére és bírásra mindazok a rendelkezések kiterjednek, amelyek az ítélőbírák függetlenségét, elmozdíthatatlanságát, javadalmozását, szabadságidejét és nyugdíjazásának korhatárát szabályozzák."

Ez a jogszabály a szabadalmi bíróság tagjainak helyzetét gyökeresen megváltoztatta és pedig az elől is érintett közjogi alapelvek megfelelőleg, amely szerint a bíróságok részére a lehető teljes függetlenséget kell biztosítani.

Minthogy a bírósági tagokra vonatkozó fegyelmi eljárásnak birói joghatóság elé utalása a birói függetlenségnek egyik biztosítója - a most idézett jogszabályt akként is lehetne értelmezni, hogy a szabadalmi bíróság tagjai fegyelmi ügyekben a rendes bíróságokra vonatkozó 1871. évi VIII. törvénycikk hatálya alá esnek. Tekintettel azonban arra, hogy e törvény alkotása idejében a szabadalmi felsőbbiróság még fennállott s így a 733/1896. K.M. eln. rendelettel a szabadalmi bírásokra vonatkozó fegyelmi eljárásnak birói hatóság előtti lebonyolítása az eljárás egészére - bár csupán rendeleti úton - biztosítva volt, külön kifejezett rendelkezés hiányában nem lehet az 1920:XXXV.t.c.4. §. utolsó bekezdésének a most említett értelmezést adni.

Egészen különösállapotot teremtett később az 1927.évi XX.törvénycikk, amely a szabadalmi felsőbbiróságot megszüntette s ezáltal a szabadalmi bíróság elnökére és alelnökére nézve az egyetlen, a szabadalmi bírásokra nézve pedig a másodfokon eljáró fegyelmi hatóság is megszűnt.

E törvénynek 1. §-a ugyan kimondja, hogy a szabadalmi felsőbiróság birói hatásköre a m.kir. Kuriára száll át, mégis az a körülmény, hogy az 1927:XX.t.c. 5. §-ban adott felhatalmazás ellenére az ez alapon kibocsátott 36.243/1928. I.M.sz. rendelet a megszüntetett felsőbiróság fegyelmi joghatóságának az átszállására intézkedést nem tartalmaz, holott ez a fegyelmi eljárás eddig külön volt szabályozva,- kizárja e törvényhelynek oly magyarázatát, mely szerint a szabadalmi felsőbiróság fegyelmi hatásköre is a m.kir. Kuriára szállott át. Nem következik ez az 1927. évi XX.törvénycikk indokolásából sem s még azért is helytelen volna, mert a fegyelmi biráskodás a m.kir. Kuriának olyan tanácsára hárulna, amely tanács fegyelmi joghatóságot különben egyáltalán nem gyakorol.

Mindezek összefoglalása alapján az állapítható meg:

1./ hogy a szabadalmi bíróság elnökének és alelnökének fegyelmi ügyeire egyáltalán, bíraira nézve pedig másodfoku fegyelmi joghatóság nincsen,

2./ hogy a szabadalmi bíróság bíraira az elsőfoku fegyelmi joghatóságot ugyanazon bíróságnál alakult fegyelmi bíróság gyakorolja,

3./ hogy a fegyelmi jog ugy a bírákra, mint a bírósági hivatalnokokra nézve csupán rendeletileg van szabályozva.

Az eddigi szabályozás hiánya továbbá az is, hogy a szabadalmi bírák és hivatalnokok vagyoni felelőssége sincsen szabályozva, ugy hogy ilyen esetnek felmerülte az 1871.évi VIII.törvénycikk analógia utján való alkalmazását tenné szükségessé.

A kérdésnek ebben az állapotában szükség van tehát egy törvény megalkotására, amely a szabadalmi bíróság tagjainak és hivatalnokainak fegyelmi és vagyoni felelősségét és pedig olyképen fog-

lalja jogszabályba, hogy ez a szabályozás jogunk egész rendszerével
s különösen a bírák felelősségéről rendelkező jogszabályokkal össz-
hangban álljon.

Részletes indokolás.

Az 1.§-hoz. E rendelkezés értelmében a szabadalmi bírák és hivatalnokok nemcsak a fegyelmi, hanem a vagyoni felelősség tekintetében is a rendes bíróságok bíráival és hivatalnokaival egy tekintet alá esnek. A §. nem hivatkozik ugyan az 1871. évi VIII. és IX. törvénycikkekre, azonban a "felelősség"-ről rendelkező jogszabályok említése ezt kétségtelenné teszi.

A 2.§-hoz. Az 1921:XXIV. t.c. 2.§-a a szabadalmi bíróság elnökét a kir. ítélőbirák és ügyészek részére az 1920. évi XX.törvénycikkkel megállapított negyedik fizetési csoportba, alelnökét ugyanezen státus harmadik, bírait első és második csoportjába sorozta. Ezért a javaslat 2. §-a akként rendelkezik, hogy a szabadalmi bíróság elnökét és alelnökét a budapesti kir. törvényszék ugyanígy sorozott elnökével és másodelnökével, bírait pedig a kir. törvényszéki bírakkal egy tekintet alá esőknek mondja ki. A bírákra vonatkozólag ennek a rendelkezésnek nem akadályozó az, hogy a bírák felerésze a második fizetési csoportba tartozik, mert a kir. törvényszéki tanácselnökök is ugyanebben a fizetési csoportban vannak s fegyelmi eljárás szempontjából, mégis a kir. törvényszéki bírakkal esnek egy tekintet alá. /:Lásd a m.kir. Kuria 1922. évi november 25. napján hozott Kft. 90/1922. sz. alatt hozott határozatát.:/

Ugyanez a §. az általános indokolásban kifejtetteknek megfelelőleg a felelősség szabályozását a szabadalmi bíróság hivatalnokaira is kiterjeszti. A "hivatalnok" fogalmának meghatározása

szükségtelen, mert ez az 1871:VIII.t.c. 2. §-ában már megtörtént.

A 3. §-hoz. Az első bekezdés a szabadalmi bíróság hivatalnokai felett eljárni hivatott fegyelmi bíróságot szervezi meg. Ez az 1871:VIII.t.c. 31. §-ának teljesen megfelel, tehát bírói fegyelmi jogunk rendszerébe tökéletesen beilleszkedik.

A bíróság alakításának szabályai az 1871:VIII.t.c. 36. §-ának felelnek meg.

A közvád tennivalóinak ellátásával a budapesti kir. ügyészségnek megbízása, az 1871:VIII.t.c. 37. §. első bekezdésének megfelelően abból következik, hogy a Szabadalmi bíróság székhelye Budapest /:1920:XXXV. t.c. 3. §. második bekezdése.:

Ugyane §. utolsóelőtti bekezdése az 1871:VIII.t.c. 40. §-ához hasonló módon rendelkezik a vizsgálóbiztosnak a Szabadalmi Bíróság birái közül való kiküldéséről. Ennek kimondására azért volt szükség, mert az 1871:VIII.t.c. 40. §-a a jelen javaslattal létesített fegyelmi bíróságról - természetesen - nem emlékezik meg, hanem csak törvényszéket említ.

A §. utolsó bekezdésének az a rendelkezése, hogy a szabadalmi bíróság hivatalnokainak fegyelmi ügyeiben a felelviteli biráskodást a kir. ítélőtábla fegyelmi bírósága gyakorolja, a 2. §-nak abból a szabályából következik, hogy a szabadalmi bíróság hivatalnoka a kir. törvényszék hivatalnokával egy tekintet alá esik.

A 4-5. §-okhoz. A fegyelmi bíróság határozatainak s a fegyelmi birákként kisorsolt szabadalmi bírák névjegyzékének a kereskedelemügyi miniszterrel való közlése, valamint az, hogy a végrehajtási rendelet kibocsátásáról az igazságügyminiszterrel

egyetértőleg a kereskedelemügyi miniszter gondoskodik, a kereskedelemügyi miniszternek az 1927:XX.t.c. 4. §-ával is biztosított felügyeleti jogából folyik.

A javaslat egyébként csupán a szokásos átmeneti intézkedéseket tartalmazza; ezek indokolást nem igényelnek.

Budapesten 1933. évi március hó 9 - ér.

m. kir. kereskedelemügyi miniszter.

A képviselőház közgazdasági és közlekedésügyi, valamint
igazságügyi bizottságának

e g y ü t t e s j e l e n t é s e

"a m.kir. szabadalmi bíróság biráinak és hivatalnokainak felelősségéről" szóló 509.számú törvényjavaslat tárgyában.

Tisztelt Képviselőház!

A képviselőház közgazdasági és közlekedésügyi, valamint igazságügyi együttes bizottsága a mai napon megtartott ülésében a m.kir.szabadalmi bíróság biráinak és hivatalnokainak felelősségéről szóló törvényjavaslat beható tárgyalása során felismerte azt a körülményt, hogy az 1920.évi XXXV.törvénycikkkel bírósággá alakított szabadalmi hatóságok fegyelmi eljárása a birói függetlenség alkotmánybiztosítéki jellegének megfelelően törvény útján rendezendő, amit az említett törvény, valamint az 1927.évi XX.törvénycikk, amely a szabadalmi felsőbíróságot megszüntette, elmulasztott.

Felismerte továbbá azt is, hogy a szabadalmi bírák és hivatalnokok vagyoni felelőssége nincsen szabályozva.

Tekintettel arra, hogy az előterjesztett törvényjavaslat jogunk egész rendszerével s különösen a bírák felelősségéről rendelkező jogszabályokkal összhangban áll az együttes bizottság a törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben változatlanul elfogadta.

Ezek alapján kéri az együttes bizottság a t.Képviselőházat, hogy a törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben változatlanul elfogadni, tárgyalására nézve pedig a sürgősséget ki-
mondani méltóztassék.

Kelt Budapesten a képviselőház közgazdasági és közlekedésügyi, valamint igazságügyi bizottságának 1933.évi június hó 21.napján tartott együttes ülésében.

Járási Antal

az együttes bizottság elnöke.

János Holcsik

az együttes bizottság előadója.

Napirendünk szerint következik a szabadalmi bíróság bíráinak, hivatalnokainak felelősségéről szóló törvényjavaslat tárgyalása. Az előadó Scheuer Róbert képviselő úr, őt illeti a szó.

Scheuer Róbert előadó: T. Ház! Az 1895. évi XXXVII. tc. a szabadalmi hatóságokat léptette életbe. Nevezetesen úgy, hogy felállította a szabadalmi hivatalt és mint felsőbb hatóságot, a szabadalmi tanácsot. Ennek a törvénynek 24. §-a azt mondja, hogy vannak a szabadalmi hivatalnak és tanácsnak bírói képesítésű tagjai, sőt a 38. § szerint a hivatal és a tanács ítéleteket is hozhat, tehát bírói funkciókat is végez. Ennek ellenére ennek a bíróságnak fegyelmi joga nem az 1871: VIII. tc. alapján lett szabályozva, hanem egy 1896-ban kiadott 733. sz. kereskedelemügyi miniszteri rendelet alapján. Ez a rendelet azt mondja, hogy az elnöknek és alelnöknek fegyelmi hatósága a szabadalmi hatóságból alakított fegyelmi bíróság, a bírának fegyelmi hatósága, elsőfokon a saját bíróságukból alakított fegyelmi bíróság, másodfokon pedig a tanácsból alakított bíróság. A hivatalnokok fegyelmi hatósága elsőfokon ugyancsak a saját bírósága kebelén belül alakított bíróság és másodfokon a kereskedelemügyi miniszter.

Itt méltóztatnak tehát már látni ezt a bifurkációt, ami ellentétben van a jogszabályokkal azért, mert itt tulajdonképpen egy közgazdászati hatóság, a miniszter személye dönt a második fokon. Ez az államjog alapvető elveivel ellentétben van, mert hiszen a bírói függetlenség annak egyik követelménye, s ennek biztosítéka egy törvényben lefektetett fegyelmi jog.

Azonkívül kifogásolható az is, amikor a saját bíróság kebelén belül alakul egy fegyelmi hatóság a saját tagjaival szemben, mert ott mindenestre elképzelhető legalábbis az érzelmi elfogultság. 1898-ban az 1089. számú ugyancsak kereskedelemügyi miniszteri rendelet ugyan némiképpen módosította ezt a fegyelmi eljárást, mert a fegyelmi eljárást, amely addig kizárólag a miniszter úr kezében volt, mert miniszteri rendeletre volt megindítható, ettől kezdve maga a fegyelmi bíróság is megindíthatta. Azonkívül változást szenvedett annyiban, hogy a miniszter úrnak joga volt minden fellebbezés nélkül is megváltoztatni az elsőfokú ítéletet a bíróság hivatalnokaira vonatkozóan.

Később, 1920-ban, a XXXV. t.-c. ezt a szabadalmi hivatalt és tanácsot felruházta a szabadalmi bíróság és szabadalmi felsőbíróság névvel. És itt méltóztatnék megengedni, hogy ennek a törvénynek 4. §-át idézzem, amely így szól (olvassa): «A szabadalmi bíróság elnökére, alelnökére és bíráira mindazok a rendelkezések kiterjednek, amelyek az ítélőbírák függetlenségét, elmozdíthatatlanságát, javadalmazását, szabadságidejét és nyugdíjazásának korhatárát szabályozzák». Ennek ellenére ez nem terjed ki a fegyelmi jogra, mert ugyanakkor az előbb említett miniszteri rendeleteket érvényben hagyta, tehát egész világos volt, hogy ennek a törvénynek a fegyelmi jogkörre kihatása nem volt.

Később, 1927-ben, a XX. számú t.-c. különös helyzetet teremtett azáltal, hogy eltörölte a szabadalmi felsőbíróságot, amelynek helyére bírói vonatkozásban a Kúria lépett, de ugyanakkor nem változtatott a fegyelmi jogkörön, illetőleg azt nem érintette. Ebből következik, hogy ma a következő helyzet áll fenn fegyelmi

vonatkozásban a szabadalmi bíróságnál: Az elnöknek és alelnöknek ma egyáltalában fegyelmi hatósága nincs; a bírának sines másodfokú fegyelmi hatósága. A bírák elsőfokú fegyelmi hatósága a saját bíróságukon belül van és a bírának és hivatalnokoknak fegyelmi ügye egyaránt nem törvénnyel, hanem rendeleti úton van szabályozva. Végre teljesen hiányzik a vagyoni felelősség szabályozása.

Ez a törvényjavaslat hivatva van ezen a bajon segíteni és ezt orvosolni, nevezetesen úgy, hogy azt mondja: a szabadalmi bíróság ekvivalens, illetőleg ugyanolyan sorba sorolható, mint a budapesti törvényszék, ami meg is felel. A szabadalmi bíróság elnöke és alelnöke ugyanis egyenlő rangban van a törvényszék elnökével és alelnökével, a bírák a törvényszék bíráival. Igaz ugyan, hogy II. fizetési osztályba sorozott bírák is vannak a szabadalmi bíróságnál, de ezek viszont a törvényszéki tanácselnökökkel vonhatók egy sorba, úgyhogy kimondja a törvény azt, hogy a hivatalnokokra nézve az elsőfokú fegyelmi hatóság a saját hivatalában a bírából alakított fegyelmi bíróság, másodfokon pedig a budapesti kir. Itélőtábla, a bírakra nézve pedig vonatkoztathatja a rendes bíróság bíráira vonatkozó összes jogszabályokat, tehát azt is, hogy a megindítás is bírói kézben van, a vád képviselője pedig ügyész kezében, s az egészet pedig ezáltal törvénnyel rendezi.

Azt hiszem, régi tartozást rovunk le ennek a törvénynek megalkotásával a szabadalmi bíróság bírái és hivatalnokai iránt, de lerovunk tartozást a jogkereső közönség iránt is, amely nagy megnyugvással fogja meggyőződése szerint ezt a törvényt fogadni. Kérem annak elfogadását. *(Helyeslés a jobboldalon.)*

Elnök: Szólásra következik?

Patacsi Dénes jegyző: Nincs feliratkozva senki!

Elnök: Feliratkozva senki nem lévén, kérem, kíván-e valaki szólni? *(Nem!)*

Ha szólni senki sem kíván, a vitát bezárom, a tanácskozást befejezettnek nyilvánítom. Következik a határozathozatal.

Kérem a t. Képviselőházat, méltóztatnak-e a most előadott törvényjavaslatot általánosságban, a részletes tárgyalás alapjául elfogadni? *(Igen!)*

A Ház a törvényjavaslatot általánosságban, a részletes tárgyalás alapjául elfogadta.

Következik a részletes tárgyalás.

A jegyző úr felolvassa a törvényjavaslat címét.

Patacsi Dénes jegyző *(olvassa a törvényjavaslat címét, valamint 1–5. §-ait, amelyeket a Ház észrevétel nélkül elfogad).*

Elnök: Ezzel a Ház a törvényjavaslatot részleteiben is letárgyalta. Annak harmadszori olvasása iránt később fogok a t. Háznak javaslatot tenni.

Napirendünk szerint következik az ipari és mezőgazdasági kiállításokról és árumintavásárokról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Az előadó Scheuer Róbert képviselő úr, őt illeti a szó.

Scheuer Róbert előadó: T. Ház! Mindnyájan tisztában vagyunk a kiállítások és árumintavásárok nagy fontosságával és horderejével. Tudjuk nagyon jól, hogy azok a kézművesiparnak a gyáriparnak, a kereskedelemnek és a mezőgazdaságnak mit jelentenek, különösen akkor, amikor új gyártási módoknak, új művelési módoknak, új anyagoknak, eljárásoknak,

2. §. Ez a törvény kihirdetésének napján lép életbe és hatálya attól a naptól számítandó, amikor az European Gas & Electric Company által az 1. §-ban említett szerződésnek megfelelően alapítandó önálló magyar részvénytársaság megalakul.⁽¹⁾

3. §. Ezt a törvényt a m. kir. pénzügyminiszter és a m. kir. kereskedelemügyi miniszter hajtják végre.

XX. TÖRVÉNYCIKK

a m. kir. szabadalmi bíróság bíráinak és hivatalnokainak felelősségéről.⁽²⁾

A törvény kihirdetése megjelent az Országos Törvénytár 1933. évi augusztus hó 25-én kiadott tizenkettedik számában.

(M. i.) A tanulmányi szabadalmakról szóló 1895: XXXVII. t.-c. 23. §-a szabadalmi hatóságokként a szabadalmi hivatalt és a szabadalmi tanácsot határozta meg. E hatóságok közül a szabadalmi hivatal — bár annak bírói képesítésű tagjai is voltak (24. §.) s a hivatal bírói osztályában sajátlagos bírósági működést fejtett ki (a szabadalom megvonása stb. iránti keresetekben ítéleteket hozott 38. §.) — fegyelmi szempontból nem esett a rendes bíróságokkal egy tekintet alá, bírói és műszaki képesítésű tagjaira, valamint hivatalnokaira egyaránt az id. törvény 28. §-a alapján kibocsátott 733/1896. K. M. eln. rendelet (a szabadalmi hivatal szervezeti ügyviteli szabályzata) 63—66. §-aiban szabályozott fegyelmi eljárás rendelkezései voltak irányadók.

E rendelet hivatkozott §-aiból kitűnik, hogy a szabadalmi hivatal elnöke és alelnöke ügyekben a fegyelmi joghatóságot a szabadalmi tanácsból alakított, végérvényesen határozó fegyelmi bíróság gyakorolta, többi tagjai és hivatalnokai felett pedig elsőfokon a hivatal kebelében alkotott öttagú fegyelmi bíróság. A másodfokú eljárás, a hivatal bírói tagjaira és hivatalnokaira nézve már nem volt egységes, mert amíg a bírói tagok fegyelmi ügyeiben hozott határozatok a szabadalmi tanácsból alakított fegyelmi bírósághoz, addig a hivatalnokokra nézve a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez lehetett fellebbezni.

E rendelettel a szabadalmi hivatal bírói tagjai fegyelmi ügyeinek bírósági elbírálása az eljárás egész folyamán biztosítva volt, a hivatalnokoké pedig az elsőfokú eljárásban.

(A hivatalnokokra vonatkozó fegyelmi eljárásnak különös sajátága az, hogy elsőfokú hatósága öttagú bírói tanács, másodfokú hatósága pedig egy egyszemélyű közigazgatási hatóság: a m. kir. kereskedelemügyi miniszter.)

Bár a kifejtettek értelmében a fegyelmi eljárásnak túlnyomó részében bírói eljárás természete volt, az eljárás elrendelése közigazgatási funkcióként jelentkezett. Az említett rendelet 65. §-a ugyanis kimondja, hogy «az eljárás megindításának alapját» «a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek a fegyelmi bírósághoz intézett rendelete képezi».

Tekintettel arra, hogy a szabadalmi hivatal nemcsak bírói képesítésű tagokból is állott, hanem jellegzetesen bírósági működést is végzett — államjogunk alapvető elvei figyelembevételével feltétlenül számot tarthatott arra, hogy fegyelmi ügyeire nézve a rendes bíróságokkal egyenlő elbánásban részesüljön.

A modern és helyes célkitűzésű bíráskodásnak elengedhetetlen követelménye a bírói függetlenség, amelynek egyik igen kiváló biztosítéka a törvénnyel szabályozott, különös fegyelmi jog.

Az előlismertetett rendelkezésekből kétségtelen, hogy a szabadalmi hivatal tagjainak függetlensége nem részesült olyan mértékű biztosításban, mint a rendes bíróságok tagjaié.

A vonatkozó szerződés 9. pontjában foglaltak alapján az European Gas & Electric Company által alapítandó önálló magyar részvénytársaság gázvezetékek építésére és üzemeltetésére a m. kir. pénzügyminiszter jóváhagyásával alvállalatokat létesíthet és az adó- és illetékkezelvények természetesen ezekre az alvállalatokra is kiterjednek.

(1) (M. i.) Az European Gas & Electric Company a vonatkozó szerződés I. pontjában vállalt kötelezettségének megfelelően az önálló magyar részvénytársaságot legkésőbb a kutatásra szánt opciós időszak lejártát követő három hónapon belül köteles megalapítani. Az opciós időszak öt évre terjed, azonban a szükséghez képest megfelelően meghosszabbítható. Ezen törvény hatálya az önálló magyar részvénytársaság megalakulása napjától számítandó.

(2) A törvényjavaslatot a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1933. március 10-én nyújtotta be. — A képviselőház közigazdasági és közlekedésügyi, valamint igazságügybizottságának együttes jelentése 1933. június 21-én tartott ülésében kelt. — Képviselőházi tárgyalása 1933. június 22-én tartott 203-ik ülésében, harmadszori olvasása pedig 1933. június 23-án a képviselőház 204-ik ülésében volt. — A felsőház közigazdasági és közlekedésügyi, valamint közjogi és törvénykezési bizottságának együttes jelentése 1933. június 26-án tartott ülésében kelt. — Felsőházi tárgyalása 1933. július 11-én tartott 46-ik ülésében volt.

A rendes bíróságokra vonatkozó fegyelmi eljárás az 1871 : VIII. t.-c.-ben — a bírói függetlenség alkotmánybiztosítéki jellegének megfelelően — törvényileg nyert szabályozást; az így megállapított fegyelmi eljárás a bíróság hivatalnokaira is (idézett törvény 31—33. §§.) irányadó; az eljárás megindítása is bírói kézben van (39. §.) s az eljárás pártatlansága azáltal is biztosítást nyer, hogy az elsőfokon eljáró bírák fegyelmi ügyeiben kizárólag felsőbb bíróság gyakorolhatja a fegyelmi joghatóságot.

A fegyelmi ítélkezés pártatlanságának teljes és intézményes biztosításához tartozik, hogy a fegyelmi bíróság tagjai még tudat alatt se lehessenek elfogultak. Ennek elérése tökéletesebbnek ígérkezik akkor, ha a fegyelmi bíróság felsőbb bíróságnál s nem annál a bíróságnál alakul, amely bíróságtól a fegyelmi ügy vádlottja kikerül.

A szabadalmi hivatal bírának és hivatalnokainak a fentiekben vázolt helyzetén nem változtatott az 1089/1898. K. M. eln. sz. rendelet, mely a 733/896. K. M. eln. sz. rendelet 66. §-ának a kezelőszemélyzetre és szolgákra vonatkozó részét hatályon kívül helyezte s a nevezettekre vonatkozó fegyelmi eljárást szabályozta. Ez a rendelet a föntebb ismertetett rendelkezésektől csupán annyi eltérést mutat, hogy a kezelőszemélyzet ügyeiben a fegyelmi eljárás elrendelésének vagy mellőzésének jogával a miniszter mellett a szabadalmi hivatal fegyelmi bíróságát is felruhazza (4., 5. §.) s hogy a hivatalvesztést kimondó ítéletet a miniszter fellebbezés nélkül is megváltoztathatja.

Ezzel szemben az 1920 : XXXV. t.-c. már nevezetes haladást mutat. E törvény a szabadalmi hatóságokat elnevezésükben s bíróságokká teszi, mikor 3. §-ában az 1895 : XXXVII. törvényeket módosítva kimondja, hogy «Szabadalmi hatóságok :

1. a Szabadalmi Bíróság,
2. a Szabadalmi Felsőbíróság,

továbbá, hogy a törvényekben és rendeletekben a «Szabadalmi hivatal» és «Szabadalmi tanács» helyett szabadalmi bíróságot és szabadalmi felsőbbbíróságot kell érteni. Még lényegesebb a 4. §. utolsó bekezdésének rendelkezése, mely így szól : «A szabadalmi bíróság elnöke, alelnöke és bíráira mindazok a rendelkezések kiterjednek, amelyek az ítélőbírák függetlenségét, elmozdíthatatlanságát, javadalmazását, szabadságidejét és nyugdíjazásának korhatárát szabályozzák».

Ez a jogszabály a szabadalmi bíróság tagjainak helyzetét gyökeresen megváltoztatta, és pedig az elől is érintett közjogi alapelvnek megfelelőleg, amely szerint a bíróságok részére a lehető teljes függetlenséget kell biztosítani.

Minthogy a bírósági tagokra vonatkozó fegyelmi eljárásnak bírói joghatóság elé utalása a bírói függetlenségnek egyik biztosítéka — a most idézett jogszabályt akként is lehetne értelmezni, hogy a szabadalmi bíróság tagjai fegyelmi ügyekben a rendes bíróságokra vonatkozó 1871 : VIII. t.-c. hatálya alá esnek. Tekintettel azonban arra, hogy e törvény alkotása idejében a szabadalmi felsőbbbíróság még fennállott s így a 733/1896. K. M. eln. rendelettel a szabadalmi bírákra vonatkozó fegyelmi eljárásnak bírói hatóság előtti lebonyolítása az eljárás egészére — bár csupán rendeleti úton — biztosítva volt, külön kifejezett rendelkezés hiányában nem lehet az 1920 : XXXV. t.-c. 4. §. utolsó bekezdésének a most említett értelmezést adni.

Egészen különös állapotot teremtett később az 1927 : XX. t.-c., amely a szabadalmi felsőbbbíróságot megszüntette s ezáltal a szabadalmi bíróság elnöke és alelnöke nézve az egyetlen, a szabadalmi bírákra nézve pedig a másodfokon eljáró fegyelmi hatóság is megszűnt.

E törvénynek 1. §-a ugyan kimondja, hogy a szabadalmi felsőbbbíróság bírói hatásköre a m. kir. Kúriára száll át, mégis az a körülmény, hogy az 1927 : XX. t.-c. 5. §-ban adott felhatalmazás ellenére az ez alapon kibocsátott 36,243/1928. I. M. sz. rendelet a megszüntetett felsőbbbíróság fegyelmi joghatóságának az átszállására intézkedést nem tartalmaz, holott ez a fegyelmi eljárás eddig külön volt szabályozva, kizárja e törvényhelynek oly magyarázatát, mely szerint a szabadalmi felsőbbbíróság fegyelmi hatásköre is a m. kir. Kúriára szállott át. Nem következik ez az 1927 : XX. t.-c. indokolásából sem, s még azért is helytelen volna, mert a fegyelmi bíráskodás a m. kir. Kúriának olyan tanácsára hárulna, amely tanács fegyelmi joghatóságot különben egyáltalán nem gyakorol.

Mindezek összefoglalása alapján az állapítható meg :

1. hogy a szabadalmi bíróság elnökének és alelnökének fegyelmi ügyeire egyáltalán, bíráira nézve pedig másodfokú fegyelmi joghatóság nincsen,
2. hogy a szabadalmi bíróság bíráira az elsőfokú fegyelmi joghatóságot ugyanazon bíróságnál alakult fegyelmi bíróság gyakorolja,
3. hogy a fegyelmi jog úgy a bírákra, mint a bírósági hivatalnokokra nézve csupán rendeletileg van szabályozva.

Az eddigi szabályozás hiánya továbbá az is, hogy a szabadalmi bírák és hivatalnokok vagyoni felelőssége sincsen szabályozva, úgy hogy ilyen esetnek felmerülte az 1871 : VIII. t.-c. analógia útján való alkalmazását tenné szükségessé.

A kérdésnek ebben az állapotában szükség van tehát egy törvény megalkotására, amely a szabadalmi bíróság tagjainak és hivatalnokainak fegyelmi és vagyoni felelősségét és pedig olyképpen foglalja jogszabályba, hogy ez a szabályozás jogunk egész rendszerével s különösen a bírák felelősségéről rendelkező jogszabályokkal összhangban álljon.

1. §. Azokat a jogszabályokat, amelyek a bírák és bírósági hivatalnokok felelősségéről rendelkeznek, a m. kir. szabadalmi bíróság elnöke, alelnöke,

bíráira és hivatalnokaira a jelen törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.⁽¹⁾

2. §. A fegyelmi bíráskodás szempontjából a m. kir. szabadalmi bíróság elnöke a budapesti kir. törvényszék elnökével, alelnöke a budapesti kir. törvényszék másodelnökével, bírása a budapesti kir. törvényszék bírájával, hivatalnoka a kir. törvényszék hivatalnokával esik egy tekintet alá.⁽²⁾

3. §. A m. kir. szabadalmi bíróság hivatalnoka felett a fegyelmi bíráskodást elsőfokon a m. kir. szabadalmi bíróság fegyelmi bírósága három tagból álló tanácsban gyakorolja. A tanács elnöke a m. kir. szabadalmi bíróság elnöke vagy alelnöke, akadályoztatásuk esetében helyettesük, két tagja pedig a m. kir. szabadalmi bíróság két bírása.

E tanács két tagját, valamint akadályoztatásuk esetére két póttagot a m. kir. szabadalmi bíróságnak minden év elején tartandó teljes ülésében kell egy év tartamára sorshúzás útján kijelölni.

Jegyzőt a bíróság elnöke rendel ki.⁽³⁾

A közvádoló tennivalóit a budapesti kir. ügyészség látja el.⁽⁴⁾

Vizsgálat elrendelése esetében annak teljesítésére a m. kir. szabadalmi bíróság egyik bíráját kell kiküldeni.⁽⁵⁾

A fellebbviteli bíráskodást a budapesti kir. ítélőtábla fegyelmi bírósága gyakorolja.⁽⁶⁾

4. §. A fegyelmi bíróság határozatait a kereskedelemügyi miniszterrel közli.

A m. kir. szabadalmi bíróság elnöke a fegyelmi bíráskodásra kisorsoltak névjegyzékét haladéktalanul megküldi a kereskedelemügyi miniszternek.

(1) (M. i.) E rendelkezés értelmében a szabadalmi bírák és hivatalnokok nemesak a fegyelmi, hanem a vagyoni felelősség tekintetében is a rendes bíróságok bíráival és hivatalnokaival egy tekintet alá esnek. A §. nem hivatkozik ugyan az 1871. évi VIII. és IX. törvénycikkekre, azonban a «felelősség»-ről rendelkező jogszabályok említése ezt kétségtelenné teszi.

(2) (M. i.) Az 1921 : XXIV. t.-c. 2. §-a a szabadalmi bíróság elnökét a kir. ítélőbírák és ügyészek részére az 1920. évi XX. törvénycikkel megállapított negyedik fizetési csoportba, alelnökét ugyanezen státus harmadik, bíráit első és második csoportjába sorozta. Ezért a javaslat 2. §-a akként rendelkezik, hogy a szabadalmi bíróság elnökét és alelnökét a budapesti kir. törvényszék ugyanígy sorozott elnökével és másodelnökével, bíráit pedig a kir. törvényszéki bírákkal egy tekintet alá esőknek mondja ki. A bírákra vonatkozólag ennek a rendelkezésnek nem akadálya az, hogy a bírák feleresze a második fizetési csoportba tartozik, mert a kir. törvényszéki tanácselnökök is ugyanebben a fizetési csoportban vannak s fegyelmi eljárás szempontjából mégis a kir. törvényszéki bírákkal esnek egy tekintet alá. (Lásd a m. kir. Kúria 1922. évi november 25. napján hozott Kft. 90/1922. sz. alatt hozott határozatát.)

Ugyanez a §. az általános indokolásban kifejtetteknek megfelelőleg a felelősség szabályozását a szabadalmi bíróság hivatalnokaira is kiterjeszti. A «hivatalnok» fogalmának meghatározása szükségtelen, mert ez az 1871 : VIII. t.-c. 2. §-ában már megtörtént.

(3) (M. i.) Az első bekezdés a szabadalmi bíróság hivatalnokai felett eljárni hivatott fegyelmi bíróságot szervezi meg. Ez az 1871 : VIII. t.-c. 31. §-ának teljesen megfelel, tehát bírói fegyelmi jogunk rendszerébe tökéletesen beilleszkedik.

A bíróság alakításának szabályai az 1871 : VIII. t.-c. 36. §-ának felelnek meg.

(4) (M. i.) A közvád tennivalóinak ellátásával a budapesti kir. ügyészségnek megbízása, az 1871 : VIII. t.-c. 37. §. első bekezdésének megfelelően abból következik, hogy a szabadalmi bíróság székhelye Budapest. (1920 : XXXV. t.-c. 3. §. második bekezdése.)

(5) (M. i.) Az 1871 : VIII. t.-c. 40. §-ához hasonló módon rendelkezik a vizsgálóbiztosnak a Szabadalmi Bíróság bírái közül való kiküldéséről. Ennek kimondására azért volt szükség, mert az 1871 : VIII. t.-c. 40. §-a a jelen javaslattal létesített fegyelmi bíróságról — természetesen — nem emlékezik meg, hanem csak törvényszéket említ.

(6) (M. i.) A §. utolsó bekezdésének az a rendelkezése, hogy a szabadalmi bíróság hivatalnokainak fegyelmi ügyeiben a fellebbviteli bíráskodást a kir. ítélőtábla fegyelmi bírósága gyakorolja, a 2. §-nak abból a szabályából következik, hogy a szabadalmi bíróság hivatalnoka a kir. törvényszék hivatalnokával egy tekintet alá esik.

5. §. Ez a törvény kihirdetésének napján lép életbe s azt a kereskedelemügyi miniszter az igazságügyminiszterrel egyetértve hajtja végre.

A már folyamatban levő ügyekben az elsőfokú eljárást az eddig érvényes szabályok szerint kell befejezni, a másodfokú eljárásra azonban ezekben az ügyekben is a jelen törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.⁽¹⁾

XXI. TÖRVÉNYCIKK

az ipari és mezőgazdasági kiállításokról és árumintavásárokról.⁽²⁾

A törvény kihirdetése megjelent az Országos Törvénytár 1933. évi augusztus 25-én kiadott tizenkettedik számában.

A kiállítások osztályozása.

1. §. (1) E törvény rendelkezései szempontjából ipari kiállítás többek ipari készítményeinek, mezőgazdasági kiállítás mezőgazdasági terményeknek, termékeknek és állatoknak szakszerűen csoportosított, szélesebb köröknek szánt olyan bemutatása, amelynek célja, hogy a kiállított ipari készit-

(1) (M. i.) A fegyelmi bíróság határozatainak s a fegyelmi bírakként kisorsolt szabadalmi bírák névjegyzékének a kereskedelemügyi miniszterrel való közlése, valamint az, hogy a végrehajtási rendelet kibocsátásáról az igazságügyminiszterrel egyetértőleg a kereskedelemügyi miniszter gondoskodik, a kereskedelemügyi miniszternek az 1927 : XX. t.-c. 4. §-ával is biztosított felügyeleti jogából folyik.

(2) A törvényjavaslatot a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1933. március 10-én nyújtotta be. — A képviselőház közgazdasági és közlekedésügyi, valamint pénzügyi bizottságának együttes jelentése 1933. június hó 21-én tartott ülésében kelt. — Képviselőházi tárgyalása 1933. június 22-én tartott 203-ik ülésében, harmadszori olvasása pedig 1933. június 23-án a képviselőház 204-ik ülésében volt. — A felsőház közgazdasági és közlekedésügyi, valamint pénzügyi bizottságának együttes jelentése 1933. június 26-án tartott ülésében kelt. — Felsőházi tárgyalása 1933. július 11-én tartott 46-ik ülésében volt.

(M. i.) Az a nagy jelentőség, amelyre a kiállítások és árumintavásárok a gazdasági életben emelkedtek, régi idők óta annyira el van ismerve, hogy ennek bizonyítása, sokoldalú szerepük fejtegetése felesleges lenne. A modern gazdasági élet szinte nem tudná nélkülözni a kiállításokat és az árumintavásárokat. A kézművesipar, a gyáripár, a kereskedelem, a mezőgazdaság egyformán rá vannak utalva arra a támogatásra, amely a kiállítások és árumintavásárok tartásából részükre származik. A technika, a szakmabeli tudás és rátermettség állandó fejlődése szükségessé teszi, hogy arról időnkint átfogóbb keretekben be lehessen számolni, hogy a szakmabeli előhaladás, az új gyártási és művelési módok, az új anyagok, eljárások, eszközök és áruk megfelelő keretek között bemutathatók, ismertekké tehetőek legyenek, mégpedig nemcsak a szakkörök előtt, hanem mindazok előtt, akik részint mint a gazdasági forgalom közvetítői, részint mint a nagyközönség az ipari és mezőgazdasági termelés szempontjából döntő jelentőségű fogyasztást befolyásolják. Így szolgálják a kiállítások és árumintavásárok a gazdasági és szakmabeli előretörést és annak érdekében a nemes verseny kialakulását.

A világháborút követő gazdasági válság nehéz idejében fokozott jelentőséget kell tulajdonítani mindannak, ami alkalmas az alkotó kedv, a termelő munka, a forgalom és a fogyasztás élénkítésére. Ebből a szempontból ily rendkívüli körülmények között a kiállításoknak és árumintavásároknak is kétségkívül a rendesnél fokozottabb a jelentőségük. De fokozottabb a jelentőségük azért is, mert mint az egészséges propaganda hatékony eszközei az áruk népszerűsítése tekintetében is nagy szolgálatot tesznek, mentesítve a gyárost, az iparost és a kereskedőt az üzleti reklám terheinek egy részétől.

A kiállításoknak és árumintavásároknak ebből a nagy jelentőségéből önként következik azok szabályozásának szükségessége. Az a körülmény, hogy a kiállítási ügy nálunk nincsen szabályozva, jelentékeny hátrányokra vezetett. Megtörtént, hogy egyesek, alkalmi csoportok vagy egyesületek, hivatottság és kellő szakértelem nélkül a közgazdasági szempontok és a közérdek követelményeinek teljes figyelmen kívül hagyásával rendeztek kiállításokat abból a célból, hogy anyagi vagy más előnyökhöz jussanak. Az ilyen próbálkozások nemcsak a kiállítások jelentőségét és jóhírét ásták alá és a látogatóközönség bizalmát ingatták meg, hanem az azokon résztvevő iparosokat, kereskedőket stb. is erősen megkárosították, olyan kiadásokat okozva nekik, amelyek teljesen céltalanoknak bizonyultak.

Ezeknek a hátrányoknak felismerése az érdekelt köröket arra bírta, hogy a kiállítási ügy szabályozását kérjék. Ennek a kívánalomnak tesz eleget a jelen törvény, amely az ipari, keres-